

Yttrande gällande Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplanering för perioden 2018-2029 Dnr N2015/4305/TIF

Teknikföretagen yttrar sig över ovanstående handling publicerad av Trafikverket 2015-11-30. Utöver detta yttrande ställer sig Teknikföretagen även bakom yttrande som inkommit från Näringslivets Transportråd.

Teknikföretagen är en arbetsgivarorganisation för cirka 3 800 medlemsföretag. Våra medlemsföretag står för en tredjedel av Sveriges export. Våra medlemsföretag verkar på en global marknad vilket innebär att all försäljning sker i konkurrens med hela världen.

En infrastruktur som gynnar hela Sverige

Den nationella transportplanen kompletterat med länsplanerna kommer att beskriva infrastruktuursatsningarna fram till och med 2029. De projekt som kommer att planeras och genomföras behöver komma hela Sverige till del och inte endast vara till nytta för en enskild region. Viktiga godskorridorer har sedan länge identifierade kapacitetsproblem. Trots att det funnits planer sedan lång tid att åtgärda dessa har det inte gjorts. Att bygga ut kapaciteten i centrala delar bör gå före lokala infrastrukturprojekt som endast gagnar en viss del av landet.

Teknikföretagen vill särskilt belysa nödvändigheten av en ökad funktionalitet, kapacitet och robusthet i transportsystemet. Teknikföretagens medlemmar transporterar allt från tunga transporter på över 400 ton till små komponenter som flygs in till kunden "just-in-time". Variationen av transportsätt gör att våra medlemsföretag är särskilt beroende av flexibilitet och pålitlighet av samtliga transportslag.

Företagen har ett stort behov av kompetent arbetskraft samtidigt som en stor del av Teknikföretagens medlemsföretag ligger utanför storstadsområdena. Transportinfrastrukturen måste göra det möjligt att arbetspendla mellan våra städer och mindre orter för att säkra företagens kompetens.

Ett fungerande järnvägssystem som uppfyller utlovad kvalitet är helt centralt för Teknikföretagens medlemmar. Teknikföretagen anser att medel för underhåll behöver utökas för att vidmakthålla dagens infrastruktur samt komma ikapp med det eftersläpande underhållet. I inriktningsunderlaget anges att det finns risk för att mindre trafikerade järnvägssträckor behöver avvecklas om inte medel tilldelas. Delar av järnvägsnätet används flitigt av teknikföretag och de har ofta inga alternativ till järnväg. Deras verksamhet är beroende av en fungerande järnvägsinfrastruktur. En utförlig konsekvensanalys behöver genomföras innan underhåll av järnvägssträckor upphör. Om Trafikverket kommer till slutsatsen att en viss sträcka måste stängas måste det finnas ett fungerande alternativ för företagets transporter för de som använder sträckan.

I arbetet med underhåll behöver Trafikverket utveckla processer och styra underhållsåtgärderna bättre än i dagsläget. Tidigare utredningar har konstaterat att ytterligare resurser till Trafikverket får en liten effekt då myndigheten i dagsläget inte kan hantera resurserna på ett effektivt sätt. För att nå dit tror Teknikföretagen att Trafikverket har ett behov av att investera i smartare processer som exempelvis Internet of Things och digitalisering.

Teknikföretagen anser att Trafikverket ska ha en ”marknadspott” för att snabbt hantera uppkomna behov. Vidare måste processen för att få till mindre åtgärder snabbas upp.

Teknikföretagen anser att användandet av fyrstegsprincipen behöver utvecklas och förbättras. Teknikföretagen tror att det finns stora resurser att spara på att bättre använda den infrastruktur vi har. Prioriterat bör vara att arbeta med trimningsåtgärder. Vi vet ännu inte vad digitaliseringen av transportsystemet kommer att innebära men det kommer att innebära förändringar. Den ökade graden av digitalisering behöver tas till vara och inkorporeras i den befintliga fyrstegsprincipen. Tekniska lösningar som bidrar till ett effektivare transportsystem kan implementeras och bidra till ett bättre utnyttjande av befintlig infrastruktur. En utveckling av fyrstegsprincipen till att även omfatta digitalisering skulle bidra till en effektivare användning av befintlig transportinfrastruktur.

Teknikföretagen tror att det finns många mindre åtgärder att genomföra som är relativt billiga men med stor effekt. Exempelvis kan det handla om att i högre utsträckning bygga mötesseparerade vägar eller utökad kapacitet på järnvägens enkelspårsträckor genom samtidig infart på mötesstationer och längre samt fler mötesstationer. Projekt som inte ger några stora rubriker men som ger högre kapacitet i transportinfrastrukturen till en relativt låg kostnad.

Framtidens transportsystem

Riksdagen har fastställt transportpolitiska mål för transportinfrastrukturen i Sverige. Under hösten antogs också FN:s hållbarhetsmål vilka Sverige har bundit sig att följa. I slutet av 2015 antogs även Parisavtalet vilket innebär att temperaturökningen inte ska överstiga 1,5 grad. För att detta ska kunna uppnås behöver åtgärder redovisas inom ramen för den kommande planperioden.

Med ny tekniken kommer befintlig infrastruktur kunna användas mer effektivt och med mindre miljöpåverkan. Därmed bidrar nya tekniska lösningar till att de mål som nämns ovan kan nås på ett effektivt sätt. Digitaliseringen och elektrifiering är centrala områden i denna utveckling.

Teknikföretagen anser att nya lösningar genom digitalisering och elektrifiering ska integreras i planeringen för perioden 2018-2029. Det behövs också en infrastruktur som medger användning av fordon som körs på fossila bränslen. I det inriktningsunderlag som presenterats saknas en tydlig bild över hur detta ska gå till och hur det påverkar transportsystemet. För att möjliggöra teknikskiftet behöver infrastrukturen möjliggöra teknikomställningen. Trafikverket behöver vara väl förberett när implementeringen av dessa fordon sker i större skala vilket bidrar till ökad kapacitet och högre trafiksäkerhet.

Ett exempel är att framtidens fordon sannolikt inte kommer att ge upphov till samma ljudnivå som dagens. En utökad användning av elfordon även inom distributionstrafiken skulle möjliggöra fler transporter nattetid i städer. Detta skulle också medföra mindre belastning på transportsystemet. En ökad grad av självkörande fordon kommer också att innebära en effektivare användning av infrastrukturen.

Teknikföretagen anser att Sverige behöver bli bättre på att stödja innovationsprojekt. Innovationsprojekt medger en effektivare användning av transportinfrastrukturen samtidigt som miljöbelastningen minskar. Leverantörer

bör ges en frihet att utveckla lösningar för att uppnå förväntade servicenivåer och effektmål. Sverige har hög kompetens inom projektledning och planeringstjänster. Upphandling av underhåll där nya lösningar tas fram kommer kunna användas till att förbättra och effektivisera underhållet.

Det är redan idag möjligt att ställa om till ett mer hållbart transportsätt. En elektrifiering av de långväga transporterna innebär stora miljömässiga vinster samtidigt som det utvecklar Sverige som tekniknation. Gods och varor har transporterats på samma sätt under de senaste 50 åren. Teknikskiftet till bland annat eldrift är redan möjligt. Den kommande infrastrukturpropositionen behöver redan nu integrera den nya tekniken i transportsystemet. Sker inte detta riskerar Sverige att hamna efter andra nationer som satsar stort på omställning av transportsystemet.

Teknikföretagen 2016-02-29

Maria Sandqvist